

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ТИГЪРЪТ ОТ САН ПЕДРО

Превод от английски: Ю. Дончев, Л. Весов, Ц. Добруджалиев, Вела
Каралийчева, 1992

chitanka.info

Както се вижда от моя бележник, това беше през един навъсен и ветровит ден в края на март 1892 година. През този ден Холмс получи телеграма и веднага надраска отговор. Не промълви нито дума за нейното съдържание, но тя очевидно беше завладяла мислите му, защото след изпращането на отговора, застана срещу камината, замислено смучейки лулата си, като хвърляше понякога поглед на телеграмата. Изведнъж се обърна към мене с весел пламък в очите.

— Предполагам, Уотсън, че вие сте майстор на словесността — промълви той. — Какво разбирате под думата безсмислен?

— Глупав, объркан — казах аз.

Той поклати глава.

— Тук трябва да влизат и други елементи — нещо трагично, страшно. Спомнете си някои от разказите, с които награждавахте многострадалното общество, и ще видите колко често престъплението е било обграждано с безсмислени на пръв поглед подробности. Помислете поне за онзи прост случай — „заговора на червенкосите“. Отначало изглеждаше безсмислен, глупав, а завърши с грабеж. А петте портокалови зърна? Веригата от несвързани случки, в които нямаше нито сянка от смисъл, ни доведе накрая до разкриването на шайка убийци. Не, тази дума според мене обещава много.

— Тя ли е употребена в телеграмата? — попитах аз.

Холмс я прочете гласно.

С мен току-що се случи във висша степен невероятно и до глупост безсмислено приключение. Мога ли да се посъветвам с вас?

Скот Екълс, пощенска кантора, Чаринг Крос.

— От мъж ли е или от жена?

— От мъж, разбира се. Жена никога не би изпратила телеграма с платен отговор. Тя би дошла сама.

— Ще се срещнете ли с него?

— Драги Уотсън, нали виждате колко ми е скучно, откакто изпратихме в затвора полковник Карудърс. Моят ум е като машина, разпадаща се на парчета, ако се откъсне от работата, за която е построена. Животът стана така обикновен, вестниците — един от друг

по-постни, романтиката и авантюрата изчезнаха, както изглежда, дори от света на престъпниците. Как можете след това да ме питате, готов ли съм да се заема с решаването на някаква задача, пък била тя и най-обикновена? Но ето, ако не се лъжа, това е нашият клиент.

По стълбите се чуха отмерени стъпки и след минута в стаята влезе висок, здрав човек, с побелели коси и с израз на достойнство. Историята на живота му се четеше ясно в тежките черти на неговото лице и в благородния начин на държане. Цялата му външност, като се започне от походката, говореше за това, че той до мозъка на костите си е консерватор, християнин и примерен гражданин. Но неговото вродено самообладание очевидно беше разклатено от някакво странно събитие, което бе оставило следите си в разрошените му коси, искрящите очи, пламналите бузи, бързия и възбуден говор.

— С мен стана нещо много странно и неприятно, господин Холмс — заговори той. — Нито веднъж в моя живот не се е случвало да попадна в такова положение. То е във висша степен фалшиво, във висша степен оскърбително за мене. Трябва да потърся някакво обяснение. — Той се задъхваше от гняв.

— Моля ви, седнете, господин Скот Екълс — заговори с успокоителен тон Холмс. — Мога ли да ви попитам първо по каква причина сте дошли при мене?

— Вижте, господине, отначало ми се струваше, че този случай не е за полицията, обаче, като изслушате фактите, ще трябва да се съгласите, че не мога да оставя работата така, както е. Аз не изпитвам решително никакви симпатии към частните детективи, но, тъй или иначе, като чух вашето име...

— Напълно разбрах мисълта ви. Второ: защо не дойдохте при мен веднага?

— Какво искате да кажете?

Холмс погледна часовника си.

— Сега е три и четвърт — рече той. — Телеграмата е изпратена в един. Но всеки, който види облеклото ви, ще разбере, че сте разстроен от мига, когато сте се събудили.

Нашият клиент приглади разчорлените си коси и прокара ръка по небръснатата си брада.

— Вие сте прав, господин Холмс. Съвсем не съм мислил днес за външността си. Бях много доволен, че ми се отдаде да се измъкна от

тази къща, но преди да дойда при вас, бях там на мястото за справка. Аз отивах, разбирате ли, при агентите на комисионерската фирма и те ми казаха, че арендата за вилата била плащана от господин Харкен съвсем редовно и че в Уистрия Лодж всичко е в пълна изправност.

— Е, е, господине — със смях забеляза Холмс. — Вие приличате на моя другар Уотсън, който има лошата привичка да започва разказа си от края. Бъдете добър да приведете мислите си в ред и да разкажете последователно и ясно какви са тия случки, които са ви заставили да излезете от къщи за съвет и помощ, несресан и полуоблечен, по пантофи и с разкопчана жилетка.

Нашият посетител ни погледна объркано.

— Сигурно не изглеждам както трябва, господин Холмс, и мисля, че подобна небрежност едва ли съм проявявал досега. Но аз ще ви разкажа за целия този чуден инцидент и когато го направя, уверен съм, че вие с готовност ще ме извините.

Но неговият разказ беше прекъснат още в началото. Вратата се отвори и госпожа Хъдсън въведе двама индивиди, прилични на атлети, единият от които ми беше прекрасно известен под името инспектор Грегсън от Скотланд Ярд. Той беше енергичен, любезен и много способен в рамките на своята специалност чиновник. Стисна ръката на Холмс и ни представи своя другар, като го назова инспектор Бейнс от Съри.

— Ние търсим него, господин Холмс, и нашите полицаи идват насам. — Той изгледа със своите очи на булдог нашия посетител. — Вие ли сте господин Джон Скот Екълс от Попънхайм Хаус?

— Да.

— Следим ви от сутринта.

— Вие сте го проследили, разбира се, благодарение на телеграмата, която изпрати — каза Холмс.

— Точно така, господин Холмс. Ние го заварихме в пощенската кантора на гара Чаринг Крос.

— Но защо ме следите? Какво ви е нужно?

— Искаме, господин Скот Екълс, да установим причините, които са довели до смъртта на господин Алойзиъс Гарсия от Уистрия Лодж, край Ешър.

Нашият клиент скочи от мястото си и опули очи от учудване; неговото изумено лице побеля като платно.

— Умрял ли? Вие казвате, че той е умрял?

— Да, господине.

— Но как? Някаква случайност ли?

— Убийство.

— Боже всемилостиви! Това е ужасно! Вие... да не би да ме подозирате в това?

— В джоба на убития беше намерено писмо от вас и ние узнахме от него, че сте имали намерение да прекарате миналата нощ в неговата къща.

— Да, аз бях там.

— О, вие спяхте там, така ли?

И на сцената се появи служебният бележник.

— Почакайте малко, Грегсън — каза Шерлок Холмс. — Желанието ви е да получите ясни и точни показания.

— И служебният ми дълг изисква да предупредя господин Скот Екълс, че всяка негова дума може после да му навреди в съда.

— Господин Екълс се готвеше да ни разкаже всичко, тъкмо когато вие дойдохте. Аз мисля, Уотсън, че чашка бренди с вода няма да му навреди. А сега, господине, предполагам, че можете да не обръщате внимание на увеличената аудитория, и да продължите разказа.

Нашият гост изпи брeндитo и червенината отново заигра по страните му. Като погледна предпазливо бележника на инспектора, той започна чудния си разказ.

— Аз съм ерген и имам много приятели. Сред тях е и семейството на един бивш пивовар, Мелвил, което живее в Албърмейл Меншън, в Кенсингтън. Преди няколко седмици на обяд у тях срещнах един млад човек на име Гарсиа. Доколкото разбрах, той беше от испански произход и имаше връзки с испанското посолство. Говореше отлично английски, беше много любезен и толкова хубав, че подобен хубавец не бях виждал през целия си живот. По някакъв начин между нас се завърза дружба. Аз, както изглежда, съм му се понравил още от самото начало, и два дни след първата ни среща той дойде при мене на гости. Днес така, утре така, и всичко свърши с това, че той ме покани да прекарам няколко дни в неговата къща, Уистриа Лодж, близо до Ешър. И вчера вечерта аз отидох в Ешър. Той и по-рано често говореше за своята прислуга. Живееше там с верния си слуга съотечественик, който се грижеше за него. Този младеж говореше

английски. Гарсиа имаше още, по неговите думи, чудесен готвач, когото открил по време на своите пътувания и който готвел чудесни ястия. Помня, той ми обърна внимание върху странностите на прислугата в къщата, намираща се в сърцето на Съри, и аз се съгласих с него тогава, при все че после тая прислуга излезе много по-странна, отколкото мислех в началото.

Отидох там с файтон — мястото беше на две мили на юг от Ешър. Къщата имаше приятно разположение: беше встрани от пътя и към нея водеше лъкатушна алея, обградена с вечно зелени храсти. Но тази къща бе много стара, сякаш всеки миг щеше да се събори, поради крайната си занемареност. Когато моят файтон преминаваше по обраслата с трева алея към калната и покрита с петна врата, запитвах се дали постъпвам умно, като отивам на гости у човек, когото така малко познавам. Той сам ми отвори вратата и ме посрещна много сърдечно. Предаде ме на един слуга, меланхолен субект с мургаво лице, който взе багажа ми и ме отведе в определената за мене спалня. Ние обядвахме само двамата с моя домакин и макар че той се стараеше да ме забавлява, мислите му сякаш през цялото време бяха някъде далечно, и говореше така неясно и бързо, че аз едва го разбирах. Току потропваше с пръсти по масата, гризеше ноктите си и проявяваше други признаци на нетърпение. Нито в обстановката, нито в самия обяд имаше нещо интересно, и присъствието на мълчаливия и мрачен слуга не можеше да допринесе с нищо за нашето настроение. Мога да ви уверя, че много пъти през тази вечер аз молах небето да ми прати някакъв предлог, който би ми дал възможност да се върна у дома. Спомням си сега една случка, която би могла да има значение за вашето разследване, господин инспекторе. Аз тогава не ѝ обърнах внимание. Малко преди края на вечерята слугата подаде на домакина една бележка. Аз забелязах, че след прочитането ѝ, той стана още поразсеян и странен. Отказа се от всеки опит да поддържа разговора и седеше, пушейки неспирно цигара след цигара, потънал в своите мисли. Бях много доволен, когато към единайсет най-последно имаш възможност да отида да спя. След малко Гарсиа дойде до вратата ми и попита, не съм ли позвънил. Казах, че не съм. Той се извини за безпокойството, като поясни, че вече е към един часът след полунощ. После аз заспах и спях отлично през цялата нощ.

Сега стигам до най-чудната част на моя разказ. Събудих се при пълна дневна светлина. Нарочно бях помолил да ме събудят в осем часа и затова бях много учуден от това невнимание. Скочих от кревата и позвъних за слугата, но напразно. Звънях пак и още веднъж, но все със същия успех. Тогава реших, че звънецът е развален. Навлякох дрехите си и вбесен се втурнах надолу по стълбите, за да поръчам да ми дадат гореща вода. Можете да си представите моето учудване, когато се убедих, че в къщата няма жива душа. Извиках колкото ми глас държи в приемната. Отговор нямаше. Започнах да тичам от стая в стая. Навсякъде беше празно. Домакинът ми беше показал вечерта своята стая и затова аз почуках там. Отговор нямаше. Тогава натиснах дръжката и влязох. Стаята беше празна, а креватът стоеше непобутнат. Домакинът ми беше излязъл заедно с останалите. Чужденецът домакин, чужденецът слуга, чужденецът готвач — те всички бяха изчезнали през нощта! Такъв беше краят на моето гостуване в Уистриа Лодж.

Шерлок Холмс потриваше ръце и от време на време се смееше, като се присъединяваше тоя странен случай към своята сбирка от невероятни приключения.

— Вашето приключение, доколкото мога да съдя, е единствено по рода си — забеляза той. — Ще си позволя да ви попитам какво предприехте по-нататък?

— Аз бях страшно ядосан. Първата ми мисъл беше, че съм станал жертва на глупава шега. Прибрах си нещата, хлопнах след себе си входната врата и с чантата в ръка тръгнах пешком за Ешър. Обърнах се към фирмата „Алан и сие“, занимаваща се с продажба на имоти, и узнах, че вилата е била дадена под наем именно от тази фирма. Порази ме мисълта, че случилото се едва ли представлява някаква шега, насочена против мене, и че сигурно, става въпрос за наема. Сега е краят на март и срокът за внасянето на наема е тъкмо по това време. Но трябваше да се откажа от това предположение. Представителят на фирмата ми поблагодари за предупреждението, но прибави, че наемът е внесен предварително. Тогава аз се отправих към града и се обърнах към испанското посолство. Името Гарсиа там не беше известно никому. Отидох у Мелвил, у когото се бях видял за първи път с Гарсиа, но излезе, че и той знае за него не повече от мен. Най-последно, когато получих от вас отговор на моята телеграма, дойдох тук, защото само

вие можете да ми дадете съвет. Но сега, господин инспекторе, аз разбирам, че след онова, което казахте при влизането си в стаята, вие можете да продължите моя разказ и че се е случила някаква трагедия. Мога да ви уверя, че всяка моя дума е чиста истина, и че освен това, което казах, не знам повече нищо за съдбата на този човек. Единственото ми желание е да помогна на закона с всички средства.

— Вярвам ви, господин Скот Екълс, напълно ви вярвам — каза най-приятелски инспектор Грегсън. — Аз съм длъжен да удостоверя, че всичко казано от вас напълно съвпада с отбелязаните от нас факти. Вие, например, споменахте за бележката, предадена по време на вечерята. Не успяхте ли да забележите какво стана с нея?

— Да, забележах. Той я хвърли в огъня.

— Какво ще кажете за това, господин Бейнс?

Провинциалният детектив беше висок човек с мораво, месесто лице, чиято грубост бе смекчена от необикновено изразителните очи, скрити зад тежките надиплени бузи и клепки. Той бавно се усмихна и извади от джоба си свито парче избеляла хартия.

— Камината е имала решетка, и успях да извадя ей това пощадено от огъня крайче.

Холмс одобрително се усмихна.

— Вие навярно сте огледали къщата много грижливо, щом сте намерили това парче хартия.

— Да, господин Холмс. Това ми е станало привичка. Може ли да го прочете и господин Грегсън?

Лондончанинът кимна с глава.

— Бележката е написана на проста восьъчна хартия без водни знаци. Размер — четвъртинка лист. Бил е разрязан на две парчета с помощта на остри ножици, сгънат три пъти и запечатан с червен восък, натиснат отгоре с някакъв плосък, овален предмет. Адресирана е до господин Гарсиа, Уистриа Лодж. Съдържа следното: Нашите собствени цветове, зелен и бял, зеленият е открит, белият — закрит. Главната стълба, първият коридор, седмото отдясно, зеленият плат. Да помага Бог. Д. Почеркът е женски, писано е с остро стоманено перо, но адресът е написан или с друго перо, или от друго лице. Почеркът на адреса е по-едър и по-сбит.

— Много любопитна записка — произнесе Холмс, като я разглеждаше. — Длъжен съм да ви поздравя, господин Бейнс, за

подобно внимание към подробностите. Към вашето обяснение може да се прибави съвсем малко. Овалният печат, без съмнение, не е нищо друго, а плоско копче — какво друго би могло да има такава овална форма? Ножиците са били ножици за нокти. Колкото и да са били къси двете парчета, вие лесно ще различите, че краят им е изрязан в една и съща крива линия.

Провинциалният детектив се засмя.

— Аз мислех, че съм измъкнал от тая бележка всичко, но сега виждам, че нещо съм пропуснал — забеляза той. — Трябва да ви кажа, че за мен тая записка означава, че нещо е трябвало да се съобщи, и че тук, както навсякъде, е била замесена жена.

Господин Скот Екълс нетърпеливо се въртеше на стола си по време на тоя разговор.

— Доволен съм, че сте намерили тази бележка, защото тя потвърждава моя разказ — каза той. — Но аз бих се осмелил да забележа, че още не съм чул какво именно е станало с Гарсиа и къде се е дянала прислугата?

— Колкото до Гарсиа — каза Грегсън — отговорът е прост. Той беше намерен днес сутринта мъртъв близо до Оксхот, на около една миля от своята къща. Главата му беше смазана на пихтия от тежки удари с лопата или някакъв друг подобен инструмент, който изведнъж я е раздробил. Това място е много уединено — на четвърт миля наоколо няма нито една постройка. Очевидно първо са го ударили изотзад, а след това нападателят е продължавал да му нанася удари и след като е умрял. Нападението е било яростно. Около тялото няма никаква следа, нито какъвто и да е намек за това кой е убиецът.

— Грабеж?

— Не, тук не е имало опит за грабеж.

— Това е много скръбно и ужасно събитие — каза господин Скот Екълс — но за мен положително е и жесток удар. Аз нямах никакви връзки с моя домакин. Защо ме замесват в тази работа?

— Много просто, господине — каза инспектор Бейнс. — Единственият документ, намерен у покойния, е вашето писмо до него, в което е казано, че имате намерение да прекарате нощта в дома му, а в тази нощ той умира. От плика на това писмо ние узнахме името и адреса на убития. Отидохме в неговата къща след девет часа сутринта и не намерихме там нито вас, нито който и да било друг. Аз

телеграфирах на господин Грегсън да ви проследи в Лондон, а сам се заех да огледам Уистриа Лодж. След това се върнах в Лондон, намерих господин Грегсън и дойдохме заедно тук.

— Предполагам — каза Грегсън — че е най-добре сега да оформим всичко според закона. Вие ще дойдете с нас в полицейския участък, господин Скот Екълс, и ще ни дадете писмени показания.

— Разбира се, но ви моля, господин Холмс, да не жалите нито средства, нито труд, за да се узнае истината.

Моят другар се обърна към провинциалиста.

— Предполагам, че няма да имате нищо против моето съдействие, господин Бейнс?

— Ще бъде голяма чест за мен, господине!

— Вие се показахте много ловък и деятелен човек, като се съди по всичко, постигнато от вас досега. Но нямате ли, ако смея да попитам, някаква нишка, която да ни помогне да установим в колко часа е умрял Гарсиа?

— Той е лежал там най-късно до един часа след полунощ. По това време валеше дъжд, а смъртта му е настъпила сигурно преди дъжда.

— Но това е съвсем невъзможно, господин Бейнс — извика нашият клиент. — Не е възможно да съм се излъгал. Готов съм да се закълна, че именно той говореше с мене точно по това време.

— Забележително, но не невъзможно — с усмивка промълви Холмс.

— А вие имате ли нишка? — попита Грегсън.

— След като узнахме тая подробност, работата изглежда съвсем не така сложна, но добива нови и интересни насоки. Необходими са още някои факти, за да мога да си съставя определено мнение. Господин Бейнс, не намерихте ли нещо друго интересно в къщата, освен тая бележка?

Детективът някак странно погледна моя другар.

— Да, там имаше още едно-две много интересни нещица — каза той. — Може би ще се съгласите да излезем заедно, аз ще отида да си свърша работата в управлението, а вие ще ми кажете мнението си за тях.

— На вашите услуги — рече Шерлок Холмс, като натисна копчето на звънеца. — Изпратете тия господа, госпожо Хъдсън, и

кажете на момчето да предаде тая телеграма с платен отговор.

След излизането на нашите посетители ние седяхме известно време мълчаливо. Холмс ожесточено пушеше, прикрил зад ресниците си острия си поглед, с издадена брадичка, с това стремително движение, което беше тъй характерно за него.

— Е, Уотсън — обърна се той внезапно към мене, — какво мислите за тая работа?

— Не мога да кажа нищо определено.

— Е, а престъплението?

— Като се вземе под внимание изчезването на слугите на убития, бих предположил, че те имат някакво отношение към убийството.

— Това, разбира се, е напълно възможно. Но вие трябва, все пак, да се съгласите, че е странно да са подготвили заговор против господаря си и да са изпълнили намеренията си точно в нощта, когато в къщата е имало гост. Те са могли да го убият, през която и да е нощ.

— Но тогава, защо са избягали?

— Наистина, защо са избягали? Фактът е много важен. Друг важен факт е интересният разказ на господин Скот Екълс. Сега, драги Уотсън, възможно ли е човешкият ум да измисли обяснение, което да съпостави двата факта? Ако това обяснение не противоречи и на бележката със забележителните изрази, тогава то би могло да ни послужи за временна хипотеза. И ако всички нови факти, които ще узнаем, напълно се съгласуват с това обяснение, нашата хипотеза ще се слее с истината.

— Но каква е вашата хипотеза?

Холмс се облегна на креслото и притвори очи.

— Вие трябва да се съгласите, драги Уотсън, че за шега не може и да става дума. Предполагаемите събития са били много сериозни, както показва станалото, и това привличане на Скот Екълс в Уистриа Лодж има някаква връзка със събитията.

— Но каква връзка е възможна тук?

— Да я разгледаме брънка по брънка. В тая чудна дружба между младия испанец и Екълс има нещо неестествено. Гарсиа е сложил началото. Той е дошъл при Екълс на другия ден, след като са се запознали, и се е навъртал около него, докато не го е завел в Ешър. Сега, какво е искал от Екълс? За какво би могъл да му послужи Екълс? Аз не виждам в него особена прелест. Той съвсем не е интелигентен,

съвсем не е това, което би могло да бъде привлекателно за притежаващия жив ум представител на латинската раса. Защо именно той е бил избран от Гарсиа между всички останали хора, като най-подходящ за неговите цели? Има ли у него някакво очебийно и рядко достойнство? Аз казвам, че той го има. Той представлява типичен британски джентълмен, човек, който като свидетел ще произведе най-добро впечатление на всеки друг британец. Вие видяхте сам, че нито единият, нито другият от инспекторите, като изслуша неговите показания, колкото и странни да бяха, дори и не помисли да му задава подробни въпроси.

— Но за какво би свидетелствал той?

— За нищо, при този обрат, който взеха нещата, и за всичко, ако изходът беше друг.

— Виждам, че той би могъл да осигури нечие алиби.

— Така, драги Уотсън, той би могъл да осигури нечие алиби. Да предположим за по-просто, че прислугата има някакво отношение към убийството. Нападението, каквото и да е било то, е трябвало да бъде извършено до един часа през нощта. Твърде е възможно, чрез някаква игра с часовника да са накарали Скот Екълс да си легне по-късно. Във всеки случай по-вярно е това: когато Гарсиа е казал на Екълс, че часът е вече един, всъщност не е било по-късно от дванайсет. Ако Гарсиа е имал възможност да свърши всичко и да се върне в къщи към един часа, ясно е, че той би бил защитен от всяко обвинение. Винаги би имал в запас тоя англичанин с безупречно име, готов да се закълне пред всеки съд, че обвиняемият е бил до един часа през нощта вкъщи. С това испанецът се е подsigурил против най-лошото.

— Да, да, разбирам. Но защо са изчезнали останалите?

— Нямам още всички факти, но не мисля, че този въпрос ще представлява непреодолима трудност.

— А бележката?

— Какво имаше там? „Нашите собствени цветове зелен и бял.“ Май става въпрос за надбягвания. „Зеленият е открит, белият закрит.“ Ясно е, че е някакъв сигнал. „Дясната стълба, първия коридор, седмото надясно, зелен плат.“ Среща, очевидно. В края на краищата лесно може да се окаже, че се намираме лице в лице с ревнив мъж. Ясно е, че поканата е била опасна. В противен случай тя не би писала „Да помага Бог. Д.“ Ето тази буква може да ни послужи за нишка.

— Гарсиа беше испанец, предполагам, че „Д.“ е вместо Доларес, много разпространено име в Испания.

— Добре, Уотсън, много добре, но това е съвсем недопустимо. Испанка би писала на испанец непременно на испански. Авторът на писмото е очевидно от английски произход. Но сега ние трябва да млъкнем, докато не се върне той отличен инспектор. През това време ще имаме възможност да поблагодарим на нашата съдба, която ни спаси за няколко часа от непоносимата скука.

Отговорът на телеграмата на Холмс дойде, преди нашият инспектор да се е върнал от Съри. Холмс я прочете и беше готов да я прибере в бележника си, когато изведнъж видя моето въпросително изражение. Той със смях ми я подаде.

Телеграмата съдържаше: „Лорд Харингби, Динъл; господин Жорж Фолио, Оксхот Тауърс; господин Хайнс, Парди Плейс, господин Джеймс Бейкър Уилямс, Фортън Олд Хол; господин Хендерсън, Хай Гейбъл; почитаемият Джошуа Стоун, Уолслинг.“

— Съвсем ясен начин да ограничим полето на нашите действия — каза Холмс. — Несъмнено, Бейнс с неговия методичен ум вече е направил някакъв подобен план.

— Не ви разбирам добре.

— Виждате ли, драги приятелю, ние вече стигнахме до заключението, че в бележката, получена от Гарсиа по време на вечерята, се е съобщавало или за някаква сделка или за среща. Ако прекият смисъл на записката е верен и ако на адресанта, е било необходимо, за да попадне на уговореното място, да се изкачи по главното стълбище и да търси седмата врата в първия коридор — от тук е напълно ясно, че къщата, за която се загатва в записката, е много голяма. Също така е вероятно, че тази къща не може да се намира на повече от една-две мили от Оксхот, защото Гарсиа е вървял именно в тая посока и се е надявал, доколкото разбирам съотношението на фактите, да се върне в Уистриа Лодж в такова време, че да си осигури алиби, което би могло да му се удаде само при условие, че връщането къщи ще стане преди един часа след полунощ. Понеже броят на големите къщи покрай Оксхот трябва да е ограничен, аз прибягнах към най-простия начин — отправих запитване до фирмата, която спомена Скот Екълс; тази телеграма е отговорът. Ето това са къщите и

свободният край на нашето объркано кълбо трябва да се търси в една от тях.

Към шест часа вечерта ние се намирахме в хубавото градче Ешър на графство Съри заедно с инспектор Бейнс.

Двамата с Холмс намерихме отлично място за нощуване. Незабавно се упътихме заедно с инспектора да огледаме Уистриа Лодж. Беше мартенска вечер — тъмна, студена; лицата ни шибаха вятър и дъжд. Времето напълно отговаряше на дивия характер на местността, през която минаваше нашият път, и на трагичната цел, която ни бе довела тук.

След няколко мили тъжно пътуване ние стигнахме до висока дървена врата, която скриваше мрачната дъбова алея. Тя водеше към ниска и тъмна постройка, която се очертаваше с намръщените си стени на фона на сивото небе. Прозорецът вляво от вратата светеше.

— Там седи полицай — каза Бейнс. — Ще почукам на прозореца. — Той мина по тревата и чукна на стъклото. През замъгленото стъкло видях как някакъв човек, който седеше до огъня, скочи от стола и след това в стаята се чу остър вик. След минута вратата се отвори и на нея се показа бледен, едва дишащ полицай със свещ в треперещата си ръка.

— Какво е това, Уолтърс? — рязко попита Бейнс.

— Ужасно съм доволен, че дойдохте тук, господине. Тая вечер минаваше страшно бавно, а моите нерви, изглежда, не издържат.

— Нерви? Уолтърс, не мислех, че изобщо имате нерви.

— Ах, господине, всичко е заради уединената, тиха къща и онази странна вещ в кухнята. Освен това, когато почукахте на прозореца, аз помислих, че той ще се появи отново.

— Кой е „той“?

— Дяволът, господине, доколкото разбирам. Той се показва на прозореца.

— Кой се показва на прозореца? И кога стана това?

— Преди два часа. Свечеряваше се. Аз седях на стола и четях. Не знам какво ме накара да вдигна глава, но работата е там, че видях в долната половина на прозореца лице, което гледаше право в мене. Боже, какво лице беше това, господине! Дълго ще ми се явява насън.

— Е, е, Уолтърс. Тези думи са недостойни за един полицай.

— Знам, господине, знам, аз се изплаших, признавам си. Това лице не беше нито черно, нито бяло, нито изобщо в някакъв от известните ми цветове; това беше нещо странно — нещо като катран смесен с мляко. И неговият поглед — тия грамадни изпъкнали очи, и редицата бели зъби, озъбени като на голямо животно. Казвам ви, господине, не можех да се помръдна, дъхът ми спря, докато лицето не изчезна. Изтичах навън, но там нямаше вече никой.

— Ако ви няхах пълно доверие, Уолтърс, бих ви наказал за подобно поведение. Дори това да е бил и самият дявол, истинският полицай никога не би благодарил на Бога, че не му се е удало да го залови. Предполагам все пак, че цялата тази история не е плод на халюцинации и нерви?

— Лесно е да се провери — каза Холмс — Запалете своя малък фенер. — Да, — продължи той, след като огледа тревата — обувки номер дванадесет, бих казал аз. Ако тялото му отговаря на обувките, той трябва да е истински гигант.

— Какво е станало с него?

— По всичко личи, че се е спуснал през храстите към пътя.

— Отлично — каза инспекторът със сериозен и замислен израз на лицето. — Който и да е бил той и каквото и да му е било нужно тук, сега вече си е отишъл, а ние имаме още нещо, което е достойно за внимание. И затова ще ви покажа, с ваше позволение, къщата.

В множеството спални и гостни не открихме нищо особено. Очевидно бяха ги използвали малко — а възможно е и никак, и цялата мебелировка е била взета под наем заедно с къщата. Вътре бяха останали много и различни дрехи с марка „Марк и Сие, Хай Холбърн“. Веднага попитах по телефона и се оказа, че Марк знае за своя клиент само това, че той е бил платежоспособен и повече нищо не може да каже. Разни дребни неща, няколко лули, пет-шест романа, два от които на испански, стар пистолет и китара — ето какво беше намерено сред вещите на убития.

— Тук няма нищо — казваше Бейнс, като минаваше със свещ в ръка от една стая в друга. — А сега, господин Холмс, да обърнем внимание на кухнята.

Това беше тъмна, висока стая в задната половина на къщата, със сламено легло в единия ъгъл, което явно бе служило на готвача.

Масата беше затрупана с останки от храна и нечисти съдове — останали навярно от снощната вечеря.

— Погледнете тук — обади се Бейнс. — Какво ще кажете за това?

Бейнс повдигна свещта и освети един странен предмет, който бе подпрян до бюфета. Той беше тъй измачкан и раздърпан, че мъчно би могло да се отгатне какво представлява. Можеше да се каже само, че има черен цвят, че е направен от кожа, и че напомня човешка фигура, или по-добре джудже. На пръв поглед той ми заприлича на мумия на негърче, а после — на изсушена маймуна. Не можех да реша какво трябваше да изобразява: животно или човек.

— Много интересно наистина! — каза Холмс, като разглеждаше тая развалина. — Има ли още нещо?

Бейнс се приближи към масата и повдигна свещта. Масата беше отрупана с месо от някаква голяма бяла птица, разкъсана на парчета, заедно с перата и костите.

Холмс посочи с пръст гребена на откъснатата глава.

— Бял петел — каза той. — Извънредно много интересно! Наистина любопитен случай.

Но господин Бейнс пазеше най-поразителното за края. Изпод масата той измъкна поцинковано ведро, в което имаше кръв. После взе от масата чиния с дребни парчета обгорени кости.

— Нещо е било убито и после изгорено. Ние извадихме всичко това от печката. Показахме тия кости на доктора. Той казва, че не са човешки.

Холмс се усмихна и потри ръце.

— Длъжен съм да ви поздравя, инспекторе, за тази поучителна и рядка работа. Вашите способности, струва ми се, са много големи за провинцията.

Малките очи на инспектор Бейнс блеснаха.

— Вие сте прав, господин Холмс. Ние ще изгнем тук в провинцията. Случай, като този, дава възможност да се прояви човек и аз няма да го изпусна. Какво мислите за костите?

— Теленце или козле — бих предположил аз.

— Ами петелът, а?

— Странно, господин Бейнс, няма какво да се каже, много странна работа. Бих казал дори единствена по рода си.

— Да, господине, в тая къща трябва да са живели много странни хора, очевидно с много странни навици. Един от тях е умрял. Убили ли са го другите? Ако са го убили, ние ще ги хванем, защото всички врати се пазят. Но аз мисля съвсем друго. Да, господине, съвсем друго.

— Значи вие имате някаква версия?

— И аз ще я обработя сам, господин Холмс. Вие вече сте си създали име, а аз трябва още да се помъча за това. И ще бъда доволен, ако мога да каже по-късно, че съм решил задачата без ваша помощ.

Холмс добродушно се засмя.

— Добре, господин инспекторе — каза той — следвайте вашия собствен метод, а аз ще следвам моя. Откритото от мен ще бъде винаги на вашите услуги, ако се обърнете към мене. Мисля, че тук видях всичко, което трябваше, и предполагам, че ще бъда по-полезен на друго място. Довиждане и желая ви успех!

Отгатнах по множество дребни признаци, които всеки друг би пропуснал, че Холмс е попаднал на нова следа. Колкото и невъзмутим да изглеждаше той за случайния наблюдател, в неговите разширени, пламнали очи и в резките му движения имаше нещо, в което аз отгатвах началото на играта. Той, по стар навик, не ми казваше нищо, и аз също, както винаги, не попитах. Достатъчно беше и това, че можех да участвам в търсенията. Защо трябваше да безпокоя напрегнатия му мозък с ненужни въпроси? Всичко щеше да дойде по реда си.

И аз чаках, но чаках напразно. Дните минаваха, а моят другар не напредваше нито крачка. Една сутрин той отиде в града и аз случайно узнах, че е ходил в Британския музей. Иначе прекарваше дните си в дълги, често пъти самотни разходки, или в разговори с безделниците, с които беше завързал познанства.

— Уверен съм, Уотсън, за вас е необходимо да прекарате една седмица на село — каза той веднъж. — Колко е приятно да се поразходиш по първата зелена трева, а пък ако вземеш със себе си сака за пеперуди, хербария и ботаниката, ще излезе и поучително. — Той сам се занимаваше с тия неща, но рядко събираше растения.

При една от тези разходки случайно срещнахме Бейнс. Неговото едро мораво лице разцъфна в усмивка, а очите му светеха, когато поздрави моя другар. За случая той говори малко, но ние разбрахме, че не е доволен от напредъка на своята работа. Аз трябва, обаче, да призная, че бях много учуден, когато пет дни след престъплението,

като отворих една сутрин вестника, намерих на първата страница следното заглавие, напечатано с едри букви: Тайната в Оксколт разкрита. Задържан е предполагаемият злодей.

Холмс скочи като ужилен, когато му прочетох това заглавие.

— Какво? — извика той. — Значи Бейнс го е хванал?

— Очевидно — прочетох аз следното съобщение:

В Ешър и околността произведе голяма сензация известието, че вчера, късно през нощта, е извършен арест, който има връзка с оксколтското убийство. Трябва да припомним, че господин Гарсия от Уистриа Лодж беше намерен мъртъв около Оксколт със следи от страшни удари по тялото, и че в същата нощ изчезнаха неговият слуга и готвачът му, което изглежда е доказателство за тяхното участие в престъплението. Предполагаше се, че загиналият джентълмен е имал у себе си някакви ценности, които са послужили за примамка на престъпниците. Инспектор Бейнс е положил всички усилия да ги намери и, както се вижда, е имал доста сериозни причини да мисли, че те не са отишли далече, и че се крият в някое предварително пригответено убежище. Ясно беше, че рано или късно ще бъдат проследени, защото, като се съди по разказите на двама-трима работници, които са видели готвача през прозореца, той имал забележителна външност — мулат, лицето му носи типичните белези на негърския произход. Този човек е бил видян след престъплението — него е преследвал и полицаят Уолтърс в деня, когато той е имал смелостта да се върне в Уистриа Лодж. Инспектор Бейнс е решил, че той се е върнал, за да вземе нещо, и затова ще дойде още веднъж, и е заповядал да поставят засада в храстите. Мулатът се е хванал на въдицата и е бил заловен вчера през нощта след жестока борба, по време на която полицаят Доунинг бил силно ухапан от заловения. Очакваме, че пленникът ще бъде предаден на властите и че задържането му ще доведе до важни разкрития.

— Честна дума, ние трябва незабавно да се видим с Бейнс — извика Холмс, като взе шапката си. — Ще успеем да го намерим преди заминаването.

Втурнахме се по улицата и, както очаквахме, намерихме инспектора, когато излизаше от жилището си.

— Видяхте ли вестника, господин Холмс? — попита той, като ни предлагаше един брой.

— Да, Бейнс, видях го. Моля да не ми се сърдите, ако си позволя приятелски да ви предупредя.

— Да ме предупредите ли, господин Холмс?

— Аз изучих доста внимателно случая и не съм убеден, че вие сте на правия път. Не се доверявайте много на себе си.

— Вие сте много любезен, господин Холмс.

— Уверявам ви, искам да ви помогна.

Стори ми се, че господин Бейнс ни намигна.

— Нали се съгласихме, че всеки работи по свой начин, господин Холмс. И аз мисля да изпълня това.

— О, превъзходно — каза Холмс. — Моля ви, извинете ме за моята настойчивост.

— О, няма нищо, господине, аз вярвам в добрите ви намерения. Но всеки си има своя метод, господин Холмс. Вие имате своя и аз, може би, имам също своя. Да не говорим повече за това. Винаги ще бъда готов да ви съобщя моите новини. Този младеж е силен като бик и храбър като дявол. Той едва не отхапа пръста на Доунинг, докато се бореше с него. Знае само две-три английски думи и ние не успяхме да изтръгнем от него нищо, освен ръмжене.

— И вие мислите, че имате очевидни доказателства за неговата вина?

— Не съм казал това, господин Холмс; не съм казал това. Но всеки от нас има своя метод. Вие, господин Холмс, ще приложите вашия, аз — моя. Нали се условихме така?

Холмс сви рамене, когато се сбогувахме с инспектора.

— Какво да се прави? Та той сам се хвърля в пропастта. Е, какво, всеки ще опита сам, както казва той, и ще видим, какво ще излезе. Но у него има нещо, което аз не съвсем разбирам.

— Седнете тук Уотсън — каза Шерлок Холмс, когато се върнахме. — Искам да ви запозная с положението, защото може би

тази вечер ще ми бъде нужна вашата помощ. Позволете ми да ви изложа развитието на нещата. Колкото и прост да изглежда случаят, толкова повече се затрудняваме, поради извършения арест. В тази посока има празни места, които трябва да запълним. Ние ще се върнем към бележката, която е била предадена на Гарсиа вечерта преди неговата смърт. Можем да отхвърлим предположението на Бейнс, че тука е замесена прислугата на Гарсиа. За доказателство ще ни послужи това, че именно Гарсиа е уредил посещението на Скот Екълс, което е било предизвикано от желанието да има алиби. Следователно сам Гарсиа е замислил през онази нощ някакво престъпление, което е и довело до гибел. Аз казвам престъпление, защото от алиби се нуждае само оня, който има престъпни замисли. Сега, кой е отнел живота на Гарсиа? Разбира се, лицето, против което е било насочено престъпното му деяние. Доколкото разбирам, ние сме стъпили на твърда почва.

Сега можем да посочим и причината за изчезването на прислугата. Те всички са били съучастници в същия този неизвестен нам престъпен замисъл. Ако той бе сполучил, Гарсиа щеше да се върне, всякакви подозрения щяха да отпаднат поради показанията на англичанина, и всичко би било отлично. Но замисълът е бил опасен и щом Гарсиа не се е върнал къщи в определения час, това е означавало, че сам той е бил убит. Било е уговорено, че ако той не се върне, двамата негови слуги ще отидат на предварително определено място, където биха могли да избегнат разпита и биха имали възможност после да възобновят предполагаемото нападение. Тази теория, изглежда, обяснява всички факти.

Цялата тази загадъчна история започна да ми се изяснява по малко. Аз се учудвах, както винаги, само на това, че тя не ми е била така ясна преди.

— Но защо ли се върнал един от слугите?

— Лесно може да се допусне, че в бъркотията на бягството нещо ценно или нещо тежко е било забравено в къщи. Това обяснява неговата настойчивост, а?

— Добре, а какво е станало по-нататък?

— След това идва бележката, получена от Гарсиа на вечерята. Тя посочва съучастник от другата страна. Къде е тази друга страна. Аз вече ви доказах, че тя трябва да се намира в някаква голяма къща, а броят на големите къщи е ограничен. Първите няколко дни на престоя

си в селото аз посветих на разходки, по време на които, извън ботаническите си занимания, се запознах с всички големи къщи в околността и изучих семейния живот на техните обитатели. Вниманието ми беше привлечено от една, само от една къща. Това е известната вила Хай Гейбъл, намираща се на една миля от Оксхот и на половин миля от мястото на трагичната случка. Останалите сгради принадлежат на почтени и прозаични хора, в живота на които няма нищо романтично. Но господин Хендерсън от Хай Гейбъл е във всяко отношение особен човек, комуто се нравят приключенията. И затова аз съсредоточих вниманието си върху него и върху обитателите на неговата къща. Чудни хора са това, Уотсън. А сам той е по-странен от всички там, взети заедно. Отдаде ми се под благовиден предлог да си уредя среща с него и ми се стори, че в неговите тъмни, дълбоки очи се четеше, че отлично разбира, каква е моята истинска професия. Той е петдесетгодишен, още здрав и енергичен, въпреки сивите като стомана коси, походката му е решителна, а има царствен вид, решителен е, с една дума смел човек и с буен характер, въпреки пергаментовото си лице. Той е или чужденец, или е живял дълго време в тропическите страни, защото е жълт и сух, но затова пък е гъвкав като жица. Неговият приятел и секретар, господин Лукас, е сигурно чужденец — кожата му има шоколаден цвят; ловък е, притежава някаква отровна мекост на речта. Вие виждате, Уотсън, че имаме вече двама чужденци — единият в Устриа Лодж, а другият в Хай Гейбъл; по този начин празните места започват да се попълват.

Тия двамата са свързани с тясна дружба и взаимно доверие, те са главните обитатели на къщата, но там има още една личност, която за нас ще се окаже още по-забележителна. Хендерсън има две деца — момиченца на единадесет и тринадесет години. Тяхна гувернантка е госпожица Бърнет, англичанка на около четиридесет години. Там има и лакей, ползващ се с голямо доверие. Тази малка група образува отделно семейство, защото пътуват винаги заедно, а Хендерсън, трябва да се признае, е голям любител на пътуванията и никога не седи на едно място. Само преди две-три седмици той се е върнал тук, в Хай Гейбъл, след няколкогодишно отсъствие. Мога да прибавя още, че е страшно богат и лесно може да удовлетвори всичките си желания. Колкото до останалите, къщата е пълна с прислужници, лакей, и други — обикновения състав на прислугата в голяма английска, господарска

къща. Това е всичко, което узнах отчасти от хорските приказки, отчасти от собствените си наблюдения. Най-добро средство да узнаеш каквото и да е за някой господин, това е да завържеш познанство с изпъден и оскърбен негов слуга. Случи ми се да намеря един такъв. И макар да казвам, че ми се „случи“, не би ми се отдало, ако сам не се стремях към него. Всеки има свой метод, както казва Бейнс. И моят метод ме научи да намеря Джон Уолтърс, по-рано градинар в Хай Гейбъл, изпъден от разгневения си господар. Той има приятели сред останалата прислуга, която ненавижда господаря си. Така намерих ключа към тайните на тая къща.

Любопитни хора, Уотсън! Не казвам, че съм разбрал всичко, но все пак много странни хора са те. Този дом е разделен на две крила: в едното живеят господарите, в другото — прислугата. Между тях — господа и прислуга — няма никаква връзка, ако не се смята камериерът на Хендерсън, който прислужва на трапезата. Всичко необходимо се носи до една врата, която единствено служи за връзка с външния свят. Гувернантката с децата почти не излиза от къщи — само понякога се разхожда в градината. Хендерсън никога не ходи сам. Тоя тайнствен секретар е неговата сянка. Между прислугата се носи слух, че техният господар е страшно разтревожен от нещо. „Продам е душата си на дявола за пари — казва Уолтърс — и чака да се яви кредиторът и да си поиска своето“. От къде са те и какви са, никой нищо не знае. Страшно са груби с хората. Хендерсън два пъти се е нахвърлял върху слугите си с бич в ръка и не е бил изправен пред съда, само поради това, че е успял да се откупи с много пари.

А сега, Уотсън, нека се опитаме да обсъдим положението като вземем под внимание и тази къща. Да допуснем, че писмото е дошло от тука, канили са Гарсиа да вземе участие в предварително замислен план. Кой е написал тая бележка? Очевидно някой от „крепостта“ и при това жена. Кой, значи, освен госпожица Бърнет, гувернантката? Всички разсъждения водят към това заключение. Във всеки случай, можем да приемем това като версия. Да видим, до какво ще ни доведе тя. Мога да прибавя, че възрастта и характерът на госпожица Бърнет изключват напълно моето първоначално предположение, че тука е била замесена любовна история. Ако Бърнет е авторка на писмото, тя очевидно е и другарка и съучастница на Гарсиа. Какво би трябвало да направи тя, като узнае за неговата смърт? Ако той е загинал, когато е

извършвал някаква нечиста работа, това сигурно ще я застави да мълчи. Но в дълбочината на сърцето си тя трябва да изпитва ненавист към неговите убийци и трябва да помага, доколкото може, за да бъде отмъстено за Гарсиа. Не бих ли могъл да я видя? Това беше моята първа мисъл. Но сега ние се срещаме с необясним факт. Никой не е виждал госпожица Бърнет от нощта на убийството. Тя е изчезнала безследно. Жива ли е? Може би е намерила гибелта си през същата нощ, когато е загинал и нейният другар? Или я държат затворена? Ето точката, която е необходимо да изясним. Вие ще оцените цялата трудност на положението, Уотсън. Нямаме за какво да се хванем, за да докажем нашите заключения. Цялата наша система от разсъждения може да се види на съда фантастична. Изчезването на жената почти нищо не значи, защото в тази необикновена къща членовете на семейството не се показват от стаите си по цели седмици. И все пак, нейният живот, може би, в тая минута е в голяма опасност. Всичко, което мога да направя, е да държа къщата под надзор и да поставя наблизко моя агент Уолтърс. Но не можем да продължаваме така по-нататък. Ако не е възможно да направим нищо на законно основание, ще трябва да рискуваме.

— Какво искате да кажете?

— Аз знам къде е нейната стая. Можем да се вмъкнем през покрива на една от служебните сгради. Аз бих ви предложил да дойдете през нощта заедно с мен, за да видим, няма ли да ни се отдаде да разгадаем тайната.

Длъжен съм да призная, че предложението не беше от приятните. Тази стара къща с нейната зловеща атмосфера, странните, жестоки обитатели, фалшът на положението, в което щяхме да попаднем, като нарушихме закона — всичко това охлаждало моя ентусиазъм. Но в хладните разсъждения на Холмс имаше нещо, което не ми позволяваше да го убеждавам да се откажем от приключението, което той предлагаше. Беше ясно, че само по този начин можем да разкрием загадката.

Аз мълчаливо му стиснах ръка и всичко беше решено.

Но не ни беше съдено да завършим тази работа по такъв изключителен начин. Към пет часа в стаята ни се втурна един възбуден селянин.

— Те заминаха. Качиха се на последния влак. Госпожата се измъкна и аз я доведох с файтона.

— Превъзходно, Уолтърс! — извика Холмс. — Уотсън, нашите места бързо се попълват.

Във файтона седеше жена, която явно преживяваше нервно сътресение. Лицето ѝ носеше следи от някаква скорошна драма. Главата ѝ беше отпусната на гърдите, но когато повдигна своите мътни очи към нас, видях, че сивите ѝ зеници потъмняха и се разшириха. Беше упоена с опиум.

— Аз пазех на вратата, както ми казахте вие, господин Холмс — рече градинарят. — Когато оттам излезе колата, аз я последвах до гарата. Жената, изглежда, спеше по пътя, но когато поискаха да я качат във влака, се събуди и започна да се бори. Вмъкнаха я в купето. Тя започна да се дърпа отново. Аз се застъпих за нея, взех я във файтона и я доведох тук. Никога няма да забравя лицето, което ме гледаше от прозореца на купето, когато я отвеждах. Няма да живея много, ако тоя жълт дявол ме намери.

Изкачихме я по стълбите, сложихме я на канапето, и няколко чаши силно кафе проясниха мозъка ѝ. Холмс повика Бейнс и му обясни набързо каква е работата.

— Как, господине, та вие ми доставихте тъкмо свидетеля, който ми е толкова нужен — каза инспекторът, като стисна ръката на Холмс. — Аз вървах по същата следа, по която вървахте и вие.

— Как следяхте Хендерсън?

— О, господин Холмс, нали видях как лазехте из храстите край Хай Гейбъл. Аз бях на дървото.

— А защо арестувахте мулата?

Бейнс се усмихна.

— Бях уверен, че Хендерсън, както той сам се нарича, усеща, че го подозират, и мислех, че ще си седи мирно и няма да помръдне от мястото си, докато няма опасност да бъде заподозрян. Аз задържах невинния, за да се увери той, че ние не го следим. Знаех, че сигурно ще се опита да избяга и по тоя начин ще ни даде възможност да му отнемем госпожа Бърнет.

Холмс сложи ръка на рамото на инспектора.

— Вие ще отидете далече — каза той. — Имате успех.

Бейнс пламна от удоволствие.

— Един мой агент в градски дрехи дежуреше цяла седмица на гарата, той следеше всеки обитател на Хай Гейбъл. Трябва много да се е увлякъл, за да е пропуснал госпожа Бърнет. Но вашият човек не я изпусна и затова всичко свърши отлично. Ние не можехме да ги задържим без нейните показания — това е ясно. Ето защо, колкото по-скоро тя ги даде, толкова по-добре.

— Ще се оправи — каза Холмс, като погледна гувернантката. — Е, кажете Бейнс, кой е тоя Хендерсън?

— Хендерсън, това е Дон Мурильо, когото наричаха някога Тигъра от Сан Педро.

Тигъра от Сан Педро! Името ми напомни в миг цялата история на този човек. Това беше името на най-жестокия и кръвожаден от тираните, управлявали някога която е да е от страните с претенции за цивилизация. Твърд, безстрашен и енергичен, той имаше доста достойнства, които му помагаша да управлява с ужасните си пороци цял народ в продължение на десет-дванадесет години. Неговото име внушаваше ужас в цяла средна Америка. После в страната се надигна въстание. Но той беше толкова, ловък и умен, колкото и жесток, и при първия признак на настъпващата буря, прехвърли всичките си богатства параход, чийто екипаж беше съставен от най-преданите му привърженици. На следващия ден неговият огромен дворец е бил сринат от бунтовниците. Диктаторът, двете му деца, секретарят му и цялото му богатство се изплъзнаха от ръцете на бунтовниците. Оттогава той съвсем изчезна и за съдбата му често се споменава в целия европейски печат.

— Да, господине, дон Мурильо, Тигърът от републиката Сан Педро — повтори Бейнс. — Ако направите справка, ще се убедите, че цветовете на Сан Педро — бял и зелен — са същите, за които се споменава и в бележката. Той се нарече Хендерсън, но аз го проследих от Париж, Рим и Мадрид до Барселона, където неговият кораб пристигна в 1886 година. Отдавна го търсят, за да си отмъстят, но едва сега това започна да им се удава.

— Откриха го преди една година — заговори и госпожа Бърнет, която вече се беше надигнала и следеше внимателно разговора. — Веднъж срещу него беше извършено покушение, но го пазеше някакъв зъл дух. Сега падна рицарски благородният Гарсиа, а това чудовище остана пак недосегаемо. Но ще се появяват нови и нови отмъстители,

докато правосъдието не възтържествува; това е така вярно, както е вярно, че утре ще изгрее слънцето. — Тя стисна тънките си ръце и нейното измъчено лице побледня от страстна ненавист.

— Но как попаднахте вие в тази история, госпожо Бърнет? — попита Холмс. — Как можахте вие, англичанката, да вземете участие в този злодейски план?

— Вземам участие в това, защото в света няма друг начин за възстановяване на справедливостта. Какво ги е грижа в Англия за законите, за реките от кръв, пролети преди години в Сан Педро или за кораба със съкровища, откънати от този човек? За вас тия престъпления, все едно че са извършени на друга планета. Но ние знаем това. Ние се научихме на справедливост сред сълзи и страдания. За нас и в самия ад няма да се намери по-зъл враг от Мурильо и няма да има душевен покой, докато неговите жертви викат за мъст.

— Несъмнено той е такъв, какъвто го описвате — каза Холмс. — Слушал съм, че бил звяр. Но какви връзки имате вие с него?

— Ще ви разкажа всичко. Тоя човек убиваше под един или друг предлог всеки, който показваше някакви способности, с които след време би могъл да му стане съперник. Моят мъж — да, същинското ми име е госпожа Виктор Дюрандо — моят мъж беше представител на република Сан Педро в Лондон. Тук се срещнахме и се оженихме. Земята не е виждала преди него такъв благороден човек. За нещастие, Мурильо узна за неговите качества, отзова го под някакъв предлог и го застреля. Неговият имот беше отнет, а аз останах без пари и с разбито сърце. После тиранинът падна. Той избяга, както ей сега разказвахте. Но хората, чийто живот разби, чиито близки търпяха мъки и загинаха от неговата ръка, не пожелаха да оставят работата така. Те се обединиха и се заклеха да не се разделят, докато не постигнат целта си. След като открихме, че Хендерсън и деспотът са едно и също лице, на мен се падна да постъпя като гувернантка в неговия дом и да съобщавам на останалите за всяко негово движение. Той не подозираше, че жената, която всеки ден вижда на масата си, е негова жертва, защото с едно драсване на перото си е пратил мъжа ѝ на оня свят. Аз му се усмихвах, изпълнявах своите задължения към децата и чаках. Едно покушение в Париж излезе несполучливо. Ние започнахме да скитаме из Европа, за да заблудим преследвачите, а после се

върнахме тук, в този дом, нает от него при първото му идване в Англия.

Но и тука вече го чакаха слугите на справедливостта. Като знаеше, че той ще се върне тук, Гарсиа, син на един от първите аристократи в Сан Педро, го чакаше с двама верни помощници от понизш произход; и тримата горяха от ненавист към тиранина. Гарсиа не можеше нищо да направи денем, защото Мурильо вземаше всички предпазни мерки и никога и никъде не ходеше без своя секретар Лукас или Лопец, както го наричаха. Обаче нощем той спеше сам и отмъстителят можеше да свърши работата си. Една вечер, както се бяхме уговорили по-рано, аз изпратих на моя съюзник последни нареждания, защото нашият враг беше предпазлив и всяка вечер сменяше спалнята си. Аз трябваше да се погрижа вратите да бъдат отворени и да дам знак със зелен или бял огън от прозореца, който гледа към пътя; първият знак показваше, че всичко е наред, а вторият, че е по-добре отмъщението да се отложи. Но всичко излезе накриво и наопаки. Аз съм възбудила някакви подозрения у секретаря Лопец. И той ме нападна изотзад, тъкмо когато дописвах бележката. Той и неговият началник ме отвлякоха в моята стая и произнесоха над мене присъда като над изменница. Сигурно биха ме убили с ножовете си, ако знаеха само как да избегнат последиците. Накрая, след дълги разпавии, те решиха, че е много опасно да ме убият. Но смятаха да се отърват от Гарсиа. Кълна се, че той би ми откъснал ръката, ако знаех, какво са замислили против Гарсиа. Лопец написа на моята бележка адреса на Гарсиа, запечата я с копчето си и я изпрати по слугата Жозе. Как са го убили, не знам, знам само, че това е било работа на Мурильо, защото Лопец остана да ме пази. Мисля, че той се е скрил в храстите край пътя и го е ударил отзад, когато Гарсиа е минавал. Отначало искаха да го оставят да влезе в къщата и там да го убият като разбойник; но после разсъдиха, че явяването им в съда би разкрило имената им и би ги изложило на нови покушения. Със смъртта на Гарсиа преследването можеше и да се прекрати, защото неговата смърт означаваше заплаха за другите заговорници.

Цялото това злодейство би останало безнаказано, ако не бях аз, която знаех всичко. Не се съмнявам, имаше мигове, когато животът ми висеше на косъм. Затвориха ме в моята стая, измъчваха ме със страшни закани, отнасяха се към мене със страшна жестокост —

погледнете тая рана на гърба и синините по ръцете ми; в устата ми пъхнаха кърпа, за да не се опитвам да викам през прозореца. Това страшно затворничество продължи пет дни, давах ми много тежка храна, както духовна, така и телесна. Днес през деня ми поднесоха добра закуска, но едва се допрях до нея и разбрах, че искат да ме приспят. Помня, като в полусън, че почти ме носеха към колата; в това състояние бях вкарана във влака. Едва когато влакът тръгна, ме осени мисълта, че свободата ми се намира в моите ръце. Аз скочих от вагона, те се опитаха да ме издърпат назад и ако не беше ми помогнал добрият човек, който ме доведе тука, надали бих се отървала. Сега, слава богу, аз съм спасена.

Ние всички внимателно слушахме тоя забележителен разказ. Холмс пръв наруши мълчанието:

— Трудностите още не са свършили. Нашата полицейска работа свършва, но започва работата на закона.

— Така е — съгласих се аз. — Ловкият адвокат би могъл да представи убийството на Гарсиа като извършено при самозащита и да оправдае Мурильо. Зад тая история може да има стотици престъпления, но английският съд няма да ги разглежда.

— Е, е — весело се усмихна Бейнс — аз имам по-добро мнение за закона. Самозащитата е едно, убийството на човек, само защото се опасяваш от него, е съвсем друго нещо. Не, не, всички тук присъстващи ще бъдем оправдани, когато обитателите на Хай Гейбъл видят залата на углавния съд.

Но все пак, измина още доста време, докато Тигърът от Сан Педро получи възмездие. Смел и съобразителен, той със своите другари излъгал преследвачите, като влязъл в хотел на Едмон Стрийт и излязъл през някакъв проход на Кързън Стрийт. Оттогава не са ги виждали в Англия. Половин година по-късно в Мадрид в стаите на хотел „Ескориал“ бяха намерени убити маркиз Монтолве и неговият секретар Рули. Убийството беше приписано на анархисти, а убийците не бяха заловени. Инспектор Бейнс ни посети на Бейкър Стрийт и ни показа два портрета — пълното лице на секретаря и властното лице с магнетичните черни очи и гъсти вежди на неговия господар. Ние не се усъмнихме, че правосъдието, макар и късно, все пак възтържествува.

— Объркан случай, драги Уотсън — каза веднъж Холмс. — Вие няма да можете да го изложите в онази сбита форма, която е тъй мила

на сърцето ви. Той съединява два материка, две групи от тайнствени хора, и освен това много се усложнява от присъствието на нашия почтен приятел господин Скот Екълс, чието приключение показва, че покойният Гарсиа е имал необикновен ум и превъзходно развито чувство за самосъхранение. Има ли още нещо неясно за вас?

— Причината за връщането на готвача — мулат.

— Мисля, че тая странна статуя в кухнята е принадлежала именно на него. Той е дивак, син на лесовите на Сан Педро и това изображение е било негов фетиш. Когато е избягал с другарите си в предварително приготвеното — очевидно от трети съучастник — скривалище, уговорили са го да не взема със себе си подобен компрометиращ предмет. Но сърцето на мулата е останало при фетиша и затова се е върнал назад — тогава го е видял полицаят Уолтърс. Инспектор Бейнс, който омаловажи с обичайната си хитрост значението на тази случка, всъщност устрои на мулата капан, в който той бе заловен. Още нещо, Уотсън?

— Разкъсаната птица, кофата с кръв, изгорелите кости и целият този боклук в кухнята?

Холмс се усмихна и прелисти бележника си.

— Прекарах цяло утро в Британския музей, ровейки се из книгите. Ето откъс от „Водуизмът и Негърските религии“ на Екерман:

„Верният поклонник никога не предприема нещо важно, без да принесе жертва на своите богове. В изключителни случаи тези обреди изискват човешки жертвоприношения, придружавани от канибализъм. Най-обикновена жертва е белият петел, който те разкъсват на части жив, или черният пръч, на който прерязват гърлото и после го изгарят“.

— От тук можете да заключите, че нашият див приятел се е придържал строго към своя ритуал. То е, разбира се, безсмислено, Уотсън — прибави Холмс, като затваряше бавно бележника си. — Но както вече съм имал случай да ви кажа, от безсмислено — глупавото до ужасното — има само една стъпка и при това твърде малка...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.